

Список посилань

Основні характеристики ринку праці України у першому півріччі 2024 року. <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/osnovni-kharakterystyky-rynku-pratsi-ukrayiny-u-pershomu>

Market, К.У. (2025). У 2024 українці закрили рекордну за 5 років кількість ФОПів – майже 210 тисяч. Блог UC.Market | Дослідження ринку та конкурентний аналіз. <https://blog.youcontrol.market/u-2024-ukrayintsi-zakrili-riekordnu-za-5-rokiv-kilkist-fopiv-maizhie-210-tisiach/>

Підкатегорія. (n.d.). Державні послуги онлайн | Дія. <https://diia.gov.ua/services/categories/biznesu/stvorennya-biznesu>

Kyivstar Business Hub. (2020). Що кажуть експерти: 9 важливих фактів про цифровізацію бізнесу. Kyivstar Business Hub – корпоративний блог для бізнесу. <https://hub.kyivstar.ua/articles/shho-kazhuti-eksperti-9-vazhlyvih-faktiv-pro-czifrovizacziyu-biznesu>

Урядовий Кур'єр. (n.d.). Власна справа: мотиви та бар'єри. <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/vlasna-sprava-motivi-ta-baryeri/>

— 20 —

УДК 377.048.4

ІННОВАЦІЇ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ Й КАР'ЄРНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ В ДНЗ «ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ СФЕРИ ПОСЛУГ»

Наталія Лавренюк,
заступник директора з виховної роботи
Державного навчального закладу
«Хмельницький центр професійно-технічної
освіти сфери послуг»,
<https://orcid.org/0009-0002-6110-5183>
e-mail: lavrenuk2404@ukr.net

Анотація. Розглянуто сучасні інноваційні підходи до профорієнтаційної роботи і кар'єрного консультування у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Визначено, що

профорієнтаційна робота та кар'єрне консультування є необхідними елементами підготовки молоді до професійної діяльності. Окреслено перспективи розвитку кар'єрного консультування з урахуванням сучасних викликів ринку праці.

Ключові слова: заклади професійної (професійно-технічної) освіти, здобувачі освіти, інновації, профорієнтація, кар'єрне консультування.

INNOVATIONS IN CAREER GUIDANCE AND CAREER COUNSELING IN PUBLIC EDUCATIONAL INSTITUTION «KHMELNYTSKYI CENTRE FOR VOCATIONAL EDUCATION IN THE FIELD OF SERVICES»

*Natalia Lavreniuk,
Deputy Director for Educational Work of Public
Educational Institution «Khmelnyskyi Centre for
Vocational Education in the Field of Services»*

Abstract. Modern innovative approaches to career guidance and career counseling in vocational (vocational and technical) education institutions are considered. It is determined that career guidance and career counseling are necessary elements of preparing young people for professional activity. The prospects for the development of career counseling are outlined, taking into account modern challenges of the labor market.

Keywords: institutions of professional (vocational and technical) education, education seekers, innovations, career guidance, career counseling.

Профоорієнтаційна робота та кар'єрне консультування відіграють ключову роль у формуванні професійного самовизначення молоді та її успішної інтеграції в ринок праці. ЗП(ПТ)О не лише навчають здобувачів освіти конкретних професій, а й допомагають їм обрати кар'єрний шлях відповідно до власних здібностей, інтересів і потреб економіки.

Адже однією з характеристик успішності людини у фаховій діяльності є професійна кар'єра, а вибір напряму професійної кар'єри є одним з важливих життєвих рішень молоді людини.

Одним із головних завдань профорієнтації є підвищення обізнаності учнів про актуальні професії, затребувані навички та можливості подальшого працевлаштування. Завдяки кар'єрному консультуванню молодь отримує необхідну інформацію про реальні умови роботи, перспективи кар'єрного зростання та вимоги роботодавців (Базиль & Теловата, 2022). Це, у свою чергу, допомагає здобувачам освіти усвідомлено планувати свій професійний розвиток, адаптуватися до змін у сфері зайнятості та опановувати сучасні навички.

ДНЗ «Хмельницький центр ПТО сфери послуг» використовує оптимальний арсенал традиційних та інноваційних підходів профорієнтаційної роботи й кар'єрного консультування випускників закладів освіти. Серед традиційних підходів профорієнтаційної роботи й кар'єрного консультування виділяємо індивідуальні бесіди, анкетування, методики для визначення соціальної та професійної спрямованості молоді.

У практику роботи ДНЗ «Хмельницький центр ПТО сфери послуг» з випускниками шкіл увійшло проведення низки профорієнтаційних заходів: висвітлення цікавих подій у ЗМІ (сайти, соціальні мережі); проведення профорієнтаційних екскурсій; Дні відкритих дверей; участь у різноманітних молодіжних міських та обласних заходах (конкурси, свята, зустрічі); розташування банерів по місту. Традиційно проводяться семінари та майстер-класи з інноваційних технологій виконання стрижок, модельних зачісок та фарбування волосся. Крім того, у заклад запрошуються провідні технологи, конструктори, шеф-кухарі та інші фахівці для вивчення та демонстрації різноманітних виробничих інновацій та технологій. Престиж закладу постійно піднімають випускники, серед яких є студенти ЗВО, де вони продовжують своє професійне зростання. Також випускники стають майстрами, головними інженерами, технологами, які працюють на підприємствах, в ательє, ресторанах, кафе, перукарнях тощо Хмельниччини та за її межами. Значна кількість випускників мають власні підприємства, де мають можливість реалізувати свої здібності. Успішні випускники завжди запрошуються на Дні відкритих дверей, де мають можливість поділитися досвідом успішної кар'єри, дати поради здобувачам освіти щодо вибору майбутньої професії, на що потрібно ставити акценти.

Упровадження соціальних обмежень, спрямованих на протидію світовій пандемії COVID-19 та умови воєнного стану, наклали значний

відбиток на професійну освіту та активізували упровадження цифрових інструментів профорієнтаційної роботи. Все це спонукає до використання в профорієнтаційній роботі низки цифрових інструментів, як-от: соціальні мережі, веб-сайти, персональні блоги, онлайн-матеріали, QR-коди, чати, електронну пошту, інтерактивні сервіси, мобільні додатки, тощо. У зв'язку з цим ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг» практикує застосування електронних ресурсів: facebook, telegram, instagram для розміщення електронних додатків – анкет, рекламних листівок, буклетів з посиланнями на опис професій, матеріально-технічну базу, відеороликів. Для створення профорієнтаційного матеріалу використовуються програми: Storyboard that, Canva. Успішним став прийом анкет абітурієнтів, що здійснювався онлайн за допомогою Google Форми, де відповіді користувачів зберігаються автоматично та здійснюється зворотній зв'язок. Таку анкету разом із додатковою інформацією про професії, діяльність закладу, матеріально-технічну базу було розміщено на онлайн-ресурсах (сайт Центру, facebook, telegram, instagram, viber тощо).

У профорієнтаційній роботі також використовуються QR-коди. Це легке розпізнавання сканувальним обладнанням (в тому числі і фотокамерою мобільного телефону) функціональних елементів, що дозволяють швидко перейти на сайт Центру, переглянути відео про заклад, заповнити анкету на вступ, ознайомитися з потрібною інформацією.

У ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг» задля профорієнтації використовуються відеоклекції роликів про презентаційні заходи з різних професій, здобути які можна у закладі освіти. Учнівська спільнота активно долучається до продукування цифрового контенту для подальшого його використання у профорієнтаційній роботі зі здобувачами закладів загальної середньої освіти.

Профорієнтаційна робота з використанням on-line методів повинна поєднуватися з профорієнтаційно-рекламними заходами, спрямованими на рекламування певної професії, позиціонування освітнього закладу в мережі Інтернет та іншими методами, характерними для маркетингових Інтернет-кампаній. Серед завдань: інформування широкого кола потенційних абітурієнтів та їх батьків стосовно наявності тих чи інших професій у ЗП(ПТ)О з формуванням зацікавленості, а потім – переконання у правильності того чи іншого вибору і, на кінець, заохочення до вступу шляхом оголошення різного роду переваг. Передумовою on-line профорієнтації та

профорієнтаційного рекламування слід вважати дослідження цільової аудиторії та її поведінки в мережі Інтернет, тобто формування «цифрового портрету» цільової аудиторії в цілому та її сегментування за певними показниками.

Отже, цифрові інструменти – це надзвичайно потужний засіб упровадження інформаційного обміну, що відкриває неабиякі можливості для ефективної профорієнтаційної роботи.

Як зазначено в Законі України «Про освіту» одним із головних завдань загальноосвітньої школи є забезпечення професійного самовизначення (Закон України «Про освіту», 2017). Задля цього ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг», розуміючи важливість орієнтації здобувачів загальної середньої освіти на робітничі професії та необхідність підняття іміджу саме робітничих професій, налагодив співпрацю із закладами загальної середньої освіти міста Хмельницького. У межах цієї співпраці на базі Центру функціонує агенція «Професіонал». Її створено не тільки з метою популяризації робітничих професій, їх значення в сучасному інноваційному світі серед учнівської молоді, але й задля сприяння формуванню гармонійної творчої особистості у системі освіти, розширення спектра ключових життєвих і трудових компетентностей здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти, залучення здобувачів освіти закладів професійної (професійно-технічної) освіти до здійснення профорієнтаційної роботи серед школярів міста, створення умов для публічної апробації та демонстрації у реальних виробничих умовах вихованцями системи професійної (професійно-технічної) освіти (П(ПТ)О) набутих фахових умінь і навичок, зміцнення співробітництва між системами загальної середньої і (П(ПТ)О).

Для учнів шкіл проводиться практичні заняття: виготовлення хлібобулочних виробів, випікання піци, круасанів, булочок, медових пряників; оформлення хлібобулочних виробів айсингом; оформлення хлібобулочних виробів прикрасами з мастики; оформлення хлібобулочних виробів прісним та здобним дріжджовим тістом; сервірування столу; різновиди складання серветок; правила етикету за столом; приготування коктейлів з різними смаками; виготовлення прикрас для святкового столу; виготовлення ляльок-мотанок; виготовлення новорічних прикрас: з паперу та картону, декоративних серветок; з природніх матеріалів; виготовлення кухонних фартухів і текстильних прихваток; виготовлення герданів на станках з бісеру; ознайомлення з техніками вишивки тощо. Такі заняття формують у здобувачів закладів загальної середньої освіти творчий підхід до праці та сприйняття її цінності. Усі учасники отримують масу позитиву,

мають можливість дізнатися про специфіку робітничих професій швейної галузі, хлібобулочного виробництва, ресторанного господарства, сфери послуг, скоштувати ласощі самостійного приготування, виготовити різноманітні вироби, поспілкуватися на цікаві теми, із задоволенням провести час.

Саме так створюється певна наочна основа, на якій базується подальший розвиток професійної самосвідомості. Саме тому важливо створити максимально різноманітну палітру вражень про світ професій, щоб потім на основі цього матеріалу, дитина могла аналізувати професійну сферу більш осмислено і відчувати себе впевнено.

Кар'єрна орієнтація є однією з ключових навичок, затребуваних на ринку праці. Її формуванню та розвитку приділяється значна увага у ЗП(ПТ)О (Масліч, 2024). У ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг» задля надання допомоги здобувачам освіти щодо вибору майбутньої професії створено ресурс системної підтримки молодого людини в становленні її як молодого фахівця – центр кар'єрного розвитку (функціонує сайт <https://sites.google.com/view/ckr-dcsp>). Завдяки центру кар'єрного розвитку майбутні фахівці зможуть знаходити себе у професійному світі, вчаться планувати кар'єру і досягати поставленої кар'єрної мети, відповідати сучасним потребам ринку праці. Центр кар'єрного розвитку надає інформаційну, консалтингову і профорієнтаційну допомогу здобувачам освіти «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг» в позиціонуванні себе на ринку праці, набутті необхідних вмінь та навичок самопрезентації. Його місія полягає у формуванні у здобувачів освіти прогресивної мотивації до самостійного планування і побудови кар'єри, допомоги в адаптації до сучасного ринку праці і сприяння професійній реалізації.

Оптимальне комбінування традиційних та інноваційних методів профорієнтаційної роботи сприяє максимальному наближенню професійних інтересів потенційних абітурієнтів ЗП(ПТ)О до наявного в ньому спектру робітничих професій; закладає передумови для успішної подальшої адаптації здобувача освіти після здійснення професійного вибору у ЗП(ПТ)О; слугує орієнтиром у перспективах і пріоритетах побудови професійної кар'єри. Застосування інноваційних підходів у профорієнтаційній роботі, зокрема цифрових технологій, онлайн-платформ для тестування робить процес вибору професії більш ефективним і сучасним. Під час кар'єрного консультування індивідуальні консультації, тренінги з розвитку soft skills, зустрічі з представниками бізнесу та стажування на підприємствах сприяють більшій конкурентоспроможності випускників на ринку праці.

Таким чином, профорієнтаційна робота та кар'єрне консультування в ЗПТО є необхідними елементами підготовки молоді до професійної діяльності. Вони не лише допомагають учням зробити правильний вибір професії, а й сприяють підвищенню престижу робітничих професій та зміцненню зв'язку між освітою та ринком праці.

Список посилань

Базиль, Л., Байдулін, В., Гриценко, І., Єршова, Л., Орлов, В., Савченко, М., & Теловата, М. (2022). *Підготовка майбутніх кваліфікованих робітників до молодіжного підприємництва*. <https://doi.org/10.32835/978-617-95280-0-2/2022>

Закон України «Про освіту» (2017). *Офіційний вебпортал парламенту України*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

Масліч, С. В. (2024). Кар'єрна орієнтація здобувачів освіти закладів професійної (професійно-технічної) освіти як відповідь на вимоги сучасного ринку праці. *Педагогічна Академія: наукові записки*, (13). <https://doi.org/10.5281/zenodo.14580167>

— 00 —

УДК 377:338.242.4:005.961

ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК КРОК ДО ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ВИПУСКНИКА ЗАКЛАДУ П(ПТ)О

Ольга Любчинська,

*викладачка спеціальних дисциплін
Комунального закладу «Мукачівський
професійний політехнічний коледж»*

*Закарпатської обласної ради,
<https://orcid.org/0009-0006-8394-442X>
e-mail: gay_o@ukr.net*

Анотація. У статті розглядається роль підприємництва як важливого кроку до професійного зростання випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О). Проаналізовано сучасні виклики ринку праці, що зумовлюють необхідність розвитку